

Dekarbonizaci už tlačí i soukromý sektor. Firmy chtějí mít čistý dodavatelský řetězec

Ministerstvo průmyslu a obchodu se podle náměstka Petra Třešňáka chystá do konce června předložit vládě aktualizovaný návrh Státní energetické koncepce. Součástí budoucí energetické strategie by podle něho mělo být i legislativní ukotvení termínu odchodu od uhlí a s tím související řešení, které by mělo zajistit dostatek elektřiny na trhu za každé situace. „Bezpečnost je jedním z hlavních pilířů státní energetické koncepce, a proto hledáme mechanismy, jak přechod od uhlí k jiným zdrojům zajistit co nejhladším způsobem a s co možná nejmenším dopadem pro spotřebitele,“ řekl Třešňák na [energetické konferenci IVD](#).

Klíčový strategický dokument, který má vytyčit směřování tuzemské energetiky na dlouhé roky dopředu, je v připomínkovém řízení od poloviny února. Od té doby však na jeho adresu podle Třešňáka přišly stovky připomínek, které jsou navíc mnohdy protichůdné. „Jeich vypořádání nebude snadné, ale vše zatím směřuje k tomu, abychom to do konce června stihli,“ sdělil.

Stěžejním cílem, který se spolu s bezpečností a konkurenceschopností line koncepcí, je udržitelnost, respektive dekarbonizace. Ta už sice probíhá, její rychlost ale bude muset akcelarovat. Petr Holub, vrchní ředitel sekce ochrany

klimatu na ministerstvu životního prostředí například upozornil na to, že emisní cíle plníme do značné míry díky opatřením z devadesátých let.

Přidat a přibrzdit

„Legislativní balíček Fitfor55 stanovil za cíl snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů oproti roku 1990 o 55 procent. To se nám v Česku daří, už dnes jsme snížili emise o 35 procent. Velkým dílem ale přispěla restrukturalizace celého socialistického průmyslu hned zkraje devadesátých let,“ připomíná Holub.

Budoucí pokles mají podle Holuba zajistit dva hlavní zprostředkující cíle – masivní rozvoj obnovitelných zdrojů a snížení spotřeby energií.

Podíl obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě energií má do roku 2030 vzrůst o 30 procent. Zajistit to má až deset gigawattů nových solárních parků a až 1,7 gigawattů těch větrných. Motivovat investory nemají jen dotační tituly, ale čím dál více i samotný trh. **Finanční ředitel společnosti Onsemi Josef Švejda například poukazuje na to, že čím dál více firem si hlídá emisní stopu v celém svém dodavatelském řetězci.**

„Část našich zákazníků si stanovila dekarbonizační cíle, a aby je dokázala naplnit, hodlá už spolupracovat jen s dodavateli, které s tímto cílem nejsou v rozporu,“ říká Švejda. Pokud si chce firma zákazníka udržet, nemá jinou možnost, než přijít s podobnými opatřeními. „My jsme se proto rozhodli, že chceme být uhlíkově neutrální k roku 2040,“ dodal Švejda, podle něhož stejný princip funguje i u bank a investorů – čím zelenější firma je, tím má výhodnější úvěry nebo i větší šanci přilákat investora do akcií.

Druhou a zároveň nutnou cestou k dekarbonizaci je podle Holuba snížení spotřeby energie. „Je třeba neustále připomínat, že byt' bude růst spotřeba

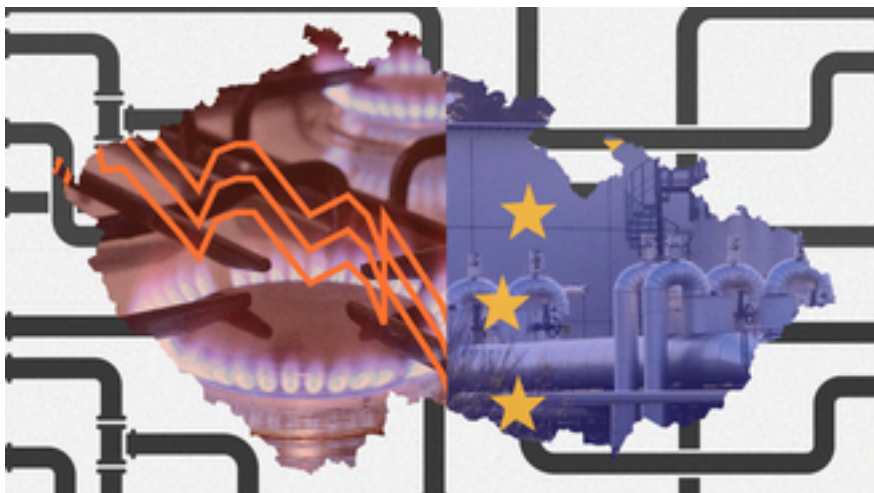
elektriny, spotřeba energií bude klesat. Elektromobily a tepelná čerpadla jsou ukázkovým příkladem technologií, které to zajistí,“ vyhlíží Holub. Jak elektromobily, tak tepelná čerpadla jsou totiž energeticky účinnější než jejich alternativy, a proto i přes vyšší spotřebu elektriny sníží finální poptávku po energiích.

Nákladná vykrývací pohotovost

ČEZ nicméně upozorňuje, že s posilující dekarbonizací bude potřeba postavit i nové říditelné zdroje. Myslí tím paroplynové elektrárny, které jsou schopny flexibilně upravovat svou výrobu elektriny a tlumit tak výkyvy výroby solárních a větrných elektráren.

„Vychází to na 3,5 až 5,5 gigawattu nových paroplynových zdrojů. Předpokládáme, že transformace našich tepláren na paroplyn zajistí 1,4 gigawattu a přeměna zbylých tepláren v Česku další jeden gigawatt. Zbytek, tedy 1,1 až 3,1 gigawattu, pak budou muset obstarat nové paroplynky elektrárenské,“ odhaduje Jan Kalina, ředitel divize obnovitelná a klasická energetika skupiny ČEZ.

ČEZ už přitom připravuje projekty jak teplárenských paroplynek, tak těch elektrárenských. U druhého typu však s výstavbou nespěchá, protože pro ně zatím neexistuje dotační systém. To by se ale mohlo změnit. Konkrétně jsou ve hře kapacitní mechanismy, které by mohly vylepšit ekonomiku paroplynových elektráren do té míry, že investice do výstavby začne dávat smysl.

Elektrárna by v rámci kapacitních plateb dostávala zapláceno jen za to, že vyčlení část svého výkonu pro účely stabilizace sítě.

„Dnes paroplynová elektrárna bez podpory není konkurenceschopná. Pokud stojí plyn 28 eur za megawatthodinu, pak má teplárenský zdroj náklady kolem

90 eur za megawatthodinu, a to jsou jen variabilní náklady bez započtení těch fixních," upozorňuje Kalina s tím, že elektřina se dnes prodává kolem stovky eur za megawatthodinu.

Na výrobu megawatthodiny elektřiny jsou obecně nutné dvě megawatthodiny plynu. K tomu je potřeba zhruba půlka emisní povolenky, která dnes stojí okolo 70 eur.

Rámec kapacitních mechanismů má ukotvit novela energetického zákona Lex OZE III, která je momentálně v poslanecké sněmovně. Poté však konkrétní podmínky a pravidla bude muset schválit ještě Evropská komise, což vůbec není jisté.